

Tulevaisuuskatsaus liikenteestä ja liikkumisen ennusteista vuodelle 2050

Kemiönsaaren kunnan maankäytön kehityskuva 2050

Liikenteen sähköistyminen on yksi tärkeimmistä liikennesektorin teknologisista murroksista, joka vähentää huomattavasti liikenteen ympäristövaikutuksia. Sähköautojen elinkaaren aikaiset päästöt ovat selvästi polttomoottoriautoja alemmat ja ne ovat bensiini- ja dieselautoja energiatehokkaampia. Liikenteen sähköistymistä voidaan edistää myös paikallisen tason toimin muun muassa varmistamalla julkisen latausverkoston palvelujen riittävyys ja tarjoamalla etuuksia sähköautoille esimerkiksi pysäköintisuunnittelussa tai lauttayhteyksillä. Kemiönsaaren tapaisessa pientalovaltaisessa rakenteessa latausmahdollisuudet ovat tyypillisesti hyvät, ja suurin osa sähköautojen latauksista on mahdollista tehdä kotona, vapaa-ajan asunnolla tai työpaikalla. Latauspalveluja olisi tarpeen toteuttaa erityisesti liityntäpysäköinnin sekä hitaasti etenevän raskaan liikenteen sähköistymisen tarpeisiin. Myös matkailuelinkeino hyötyy hyvästä latausverkostosta, sillä sähköautojen latauspalveluja hyödynnetään usein yöpymistä vaativilla kotimaan matkoilla.

Sähköistyminen parantaa myös pyöräilymahdollisuuksia, sillä sähköavusteisella pyörällä on mahdollista liikkua aiempaa pidempiä matkoja. Korkeatasoiset pyöräilymahdollisuudet ja pyörämatkailun palvelut ovat tärkeitä paitsi asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden, myös matkailun näkökulmasta. Vaikka matka vapaa-ajan asunnolle taitettaisiin autolla, paikalliset matkat voi olla mahdollista tehdä pyöräillen.

Teknologian kehitys ei vaikuta pelkästään liikkumismahdollisuuksiin, vaan myös liikkumistarpeisiin. Etätyön yleistymisen näkyy liikennetutkimuksissa työmatkojen vähenemisenä. Lisääntynyt työajan joustavuus ja työn paikkasidonnaisuuden väheneminen on mahdollistanut valita asuinpaikka kauempaa työpaikasta, kun päivittäinen matka työpaikalle ei enää ole välttämättömyys. Koronapandemia vauhditti etätyön ja etäpalvelujen yleistymistä ja odotusarvona on, että etätyö on tulevaisuudessa suosittua niissä työtehtävissä, joissa se on mahdollista ja luontevaa. Myös teknologian kehitys suosii etä- ja hybridityötä. Yhä useammalla vapaa-ajan asunnolla voidaan tulevaisuudessa viettää pidempiä aikoja, eikä vapaa-ajan asuntojen käyttö rajoitu tulevaisuudessa yhtä selvästi lomakausille ja viikonlopuille.

Kestävän liikennejärjestelmän ytimessä ovat solmupisteet, jotka yhdistävät eri kulkutapoja matkaketjuiksi. Solmupisteiden kannalta olennaista on pysäköintijärjestelmien ja liityntäpysäköinnin sujuvuus sekä digitalisaation mahdollistama kutsuohjattu liikenne. Liityntäyhteyksiä kehittämällä voidaan parantaa työssäkäyntimahdollisuuksia Turun, Salon ja pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueille.

Tulevaisuudessa erilaiset jaetut palvelut muuttavat yksityisautoilun tarvetta. Autonomisten eli ilman kuljettajaa liikkuvien kulkuneuvojen on arvioitu olevan yksi seuraavien vuosikymmenien suurimpia muutoksia liikenteessä, mutta ennusteet autonomisen liikenteen kehityksen etenemisestä ovat vielä epävarmoja. Autonomiset sovellukset yleistyvät ajoneuvoissa ja liikennejärjestelmässä hitaasti, mutta on ilmeistä, että tulevien vuosikymmenten aikana kuljettajan rooli henkilöauton ratissa vähenee. Tämä mahdollistaa muun muassa ikääntyneiden asukkaiden aiempaa helpomman liikkumisen ja vähentää kyyditsemismatkojen tarvetta.

Autonomiset autot muuttavat tapaa omistaa ja käyttää henkilöautoa ja avaavat mahdollisuuksia kustannustehokkaille jaetuille palveluille. Autonominen liikenne korvaa perinteistä aikataulu- ja linjasidonnaista joukkoliikennettä erityisesti siellä, missä matkustajavirrat ovat ohuita. Reitteihin ja aikatauluihin perustuva linjatarjonta keskittyy vahvoille yhteysväleille, jonka solmukohtiin uudentyyppiset autonomiset liikennepalvelut tarjoavat saumattoman liityntämahdollisuuden.

Autonomisessa liikenteessä liikkuminen voisi toteutua taksin kaltaisen palveluna, jossa matka tehdään joustavasti ovelta ovelle eikä joukkoliikenteen tapaan vakioiteillä ja -aikatauluilla. Autonominen liikenne mullistaa liikkumismahdollisuuksia, sillä keskenään verkottuneet ajoneuvot voisivat vaihtaa tietoa liikenneympäristöstä ja matkakohteista, ja mahdollistaa siten kustannustehokkaasti matkojen joustavan yhdistelyn. Autonomisten ajoneuvojen yleistyessä on vähemmän tarvetta nykyisen kaltaiselle yksityisautoilulle ja henkilöauton omistamiselle. Etuna on myös se, että autonomisessa liikenteessä matka-ajan voi hyödyntää haluamallaan tavalla, esimerkiksi työntekoon tai lukemiseen. Samalla työn ja vapaa-ajan raja hämärtyy, kun matka-aikaa voidaan käyttää vapaammin.